

Félfzárt intézet

*Lakóhelyhez közel • Kecskemét
megértette*

1994. június 7-én az országos parancsnok Kecskeméten a polgármesteri hivatalban aláírta a szükséges okmányokat, s ezzel egy használaton kívüli volt szovjet katonai objektum a büntetés-végrehajtás kezelésébe került. A gondolat, hogy a Kecskeméti Büntetés-végrehajtási Intézet mellett új részleget kell létesíteni, mintegy két éve született meg. A kiindulópont az volt, hogy a helybéli börtön a többi megyei intézethez hasonlóan zsúfolt, egyaránt befogad letartóztatottakat, nem jogerősen elítélteket, férfiakat, nőket, fiatalokat, felnőtteket és elzárásokat. Gondot okozott, hogy Magyarország legnagyobb megyéjében csak két végrehajtott intézet van, ez a kettő is különleges profillal rendelkezik (Kalocsai női, Állampuszta pedig viszonylag nyitott, mezőgazdasági intézet). Az elmúlt évtizedekben ebben a megyében is több büntetés-végrehajtási intézetet felszámoltak, összesen 6 városban szűnt meg a börtön. A Kecskeméten vagy a környékbeli településeken lakó családok elítélteket így legtöbbször az országban más területén helyezték el. Ezért kezdeményezte mielőbb a büntetés-végrehajtás egy kecskeméti üres katonai bázis átvételét. A gyors elhatározást azonban igen lassú ügyintézés követte (az eredetileg kiválasztott objektum időközben gazdára talált), az 1992-ben indult ügyben csak 1994 áprilisában született kormányhatározat. Bár e két évben voltak olyan periódusok, amikor reménytelennek látszott a dolog, az intézet megtette az új részleg kialakításához szükséges lépéseket. Az új intézet létesítésének gyakorlatát elfogadtatta az önkormányzattal és a lakossággal. Sokrétű, folyamatos munkával meggyőzte a megye és a város vezetőit, majd a lakosságot, hogy a település közösségének is érdeke fűződik ahhoz, hogy a helybéli, kisebb súlyú bűncselekményt elkövető lakosok a büntetésüket itt töltsék le.

Az 1993. évi XXXII. törvény hatálybalépése ebből a szempontból a legjobbkor történt. Annak megfogalmazása, hogy „A szabadságvesztést a bíróság által meghatározott fokozatban ... lehetőleg az elítélt lakóhelyéhez legközelebb eső büntetés-végrehajtási intézetben hajtsák végre”, segítette a város vezetőit és a döntéshozó testületeket ahhoz, hogy hozzájáruljanak az objektum térítésmentes átadásához és közreműködjenek a közvélemény formálásában. A törvény másik rendelkezése, amely az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának feltételét teremtette meg, további érvként volt alkalmazható. Hangsúlyozta a lakóhelyhez közeli elhelyezés fontosságát. A jelenlegi intézményrendszer feltételei miatt ugyanis az a visszás helyzet alakult ki, hogy a törvény biztosítja a külső munkahelyen történő foglalkoztatást, a látogató intézeten kívüli fogadásának, az intézetből való 24, illetve 48 órás eltávozásnak a lehetőségét, de az illető a lakóhelyétől távol nem tud élni ezekkel a lehetőségekkel.

A Mátványosi utcai objektum „fiókkintézete” lesz

A közvélemény formálása továbbra is fontos feladat. Az „utca embere” Kecskeméten sem gondolkozik másként, mint az országban bárhol. Úgy véli, hogy az új börtön új kockázat is, és nem érti meg egykönnyen a nyitottság szükségességét. Nehezíti a helyzetet, ha szakértőnek és felelős személyiségnek tűnő emberek is ezt a nézetet képviselik.

A másik fontos munka az új részleg funkciójának meghatározása. Mérlegelve a lehetőségeket és szükségleteket, *ún. félzárt intézet* kialakítására tettünk javaslatot. Egy felmérés szerint a megye területéről 12 fogházas, 132 egy évnél kevesebb és 128 1-3 év közötti ítélettel rendelkező börtön fokozatú elítélt van az ország különböző büntetés-végrehajtási intézeteiben. Közülük sokan már most is az enyhébb végrehajtási szabályok között töltik büntetésüket. Egészen bizonyos, hogy ha közelebb kerülnének lakóhelyükhöz, még többen lennének ilyen besorolásban. Biztos az is, hogy a rövid ítélettel, illetve a rövid hátralévő büntetéssel rendelkezők között is akadnak, akik képesek az önkéntes normakövetésre, ezért alkalmasak a nyitottabb intézetben történő elhelyezésre. Lényegében tehát ezekre a kategóriákra kell tervezni az intézetet.

Indokolt lenne, persze, a Kecskemétről és környékéről származó fiatalkorú elítéltek számára is kialakítani egy részleget.

1993-ban a kecskeméti intézet 52 fő fiatalkorú előzetesen letartóztatottat fogadott be, közülük 32-en kaptak letöltendő szabadságvesztés-büntetést. Az átvett objektum szabad területén és meglévő létesítményeiben lehetőség van egy 25-30 fős, egyszemélyes elhelyezést biztosító szállásépület megépítésére úgy, hogy az itt büntetésüket töltő fiatalkorúak iskolai-szakmai képzése, munkáltatása is biztosítható.

Az eddigi elképzelések alapján várhatóan mintegy 40-50, enyhébb végrehajtási szabály hatálya alá eső kecskeméti és közvetlenül a város környékén lakó, börtön fokozatban büntetését töltő elítélt elhelyezésére van mód, ugyanakkor a dél-alföldi régióból származó 30 fiatalkorú egyszemélyes elhelyezésére, végül a pénzügyi lehetőségek függvényében bizonyos számú első büntényes felnőtt börtön fokozatú elítélt elhelyezésére. A fiatalkorúakat leszámítva a kategóriákat átjárhatóvá kívánjuk tenni oly módon, hogy az előzetes letartóztatás ideje alatti nevelői tapasztalatok birtokában azok kerüljenek a félzárt intézménybe, akik jó eséllyel pályáznak enyhébb végrehajtási szabályokra, emellett családi-munkahelyi kapcsolataik is rendezettek.

Működését tekintve az intézmény a jelenlegi Mátyási utcai objektum kihelyezett részeként, szervesen épülne annak alapfunkcióira, „*fiókintézetként*” működne. Ez a megoldás a jelenlegi szervezeti keretek tartalmi lehetőségeit hatékonyan kihasználja, ellátási, egészségügyi, gazdálkodási szervezetet nem kell felállítani, ami ésszerű hatással van az igényelt személyzet létszámára és összetételére. Elképzeléseink szerint mintegy 6-8 biztonsági szakember, 15 felügyelő, 4 nevelő-szociális munkás, 2 szociális ügyintéző, egy egészségügyi és egy anyagi felügyelő működtetni tudja a intézményt.

A rendelkezésre álló pénzből meg kell oldanunk az irodaépület és a szállásépület rekonstrukcióját, a teljes közművesítést és az oktatótermek, munkáltatási csarnokok felújítását. Új épületként csak a fiatalkorúak elhelyezésére szolgáló szállásépületet tervezzük. Mielőbbi döntést kell hoznunk a jelenleg a Mátyási utcában lévő mosoda és konyha kitélepítésére, illetve az étkezés külső beszállítóval történő megoldására. Az 1992-ben készített költségvetés szerint saját kivitelezésben a fenti munkák mintegy 165 millió forintos költséggel lennének elvégezhetőek.

Csapó József – Fejes Imre